

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

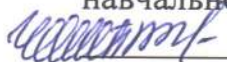
Факультет театрального мистецтва

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інга Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ РОБОТИ З ЛЯЛКОЮ:

ВИВІДНА ЛЯЛКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень
освіти

вищої

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Акторське мистецтво театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Сільченко Тетяна доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка
України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Лук'яненко Катерина, доктор мистецтва, старший викладач
кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

 (Сільченко Т. І.)
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Доктором мистецтва, доцентом,
заслуженою артисткою України

 (Сільченко Т. І.)
(підпис)

25.08.2026 № 28

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 2	2			
Семестр	IV			
Кількість кредитів - 2				
Загальний обсяг годин -60	60			
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	2			
	Семінарські			
	Практичні			
	22			
	Індивідуальні			
	3,25			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	30,75			
Вид підсумкового контролю	Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Майстерність роботи з лялькою: вивідна лялька» призначена для студентів 2 курсів протягом IV семестру, які навчаються за спеціалізацією: «Акторське мистецтво театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та вимагає від студента набуття та засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та фахових навичок, необхідних йому для створення вистав на 3-4 курсах.

Мета та завдання навчальної дисципліни полягає у наступному:

- формування світогляду, розвитку естетичного смаку, особистих художніх вимог до себе, норм та правил роботи у колективі;
- засвоєння основних естетичних принципів театру ляльок;
- теоретичні знання про мистецтво театру ляльок, театральну ляльку, її походження, специфіку, технологічні та анатомічні особливості, художню форму та різновиди;

- розвиток пластики рук лялькаря, набуття практичних навичок з техніки традиційних систем театральної ляльки та ознайомлення з різновидами.

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП) студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗКЗ. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх перформативних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення перформативного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виражальних засобів у створенні та виробництві перформативного твору.

ПР06. Аналізувати проблемні ситуації й ухвалювати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проекту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію

ПР22. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2 курс / IV семестр:														
Тема 8. Вивідна лялька 8.1. Поняття вивідної ляльки, її різновиди і типи походження		2												
8.2. Основні принципи управління у роботі з вивідними ляльками 8.2.1. Техніка принципу управління паркетною лялькою №1 8.2.2. Техніка принципу управління паркетною лялькою №2 8.2.3. Танець з паркетною лялькою		2		6		0,5	6							

8.2.4. Створення тантамарески														
8.3. Техніка оволодіння планшетною лялькою														
8.3.1. Опрацювання тренажних вправ.				6		1	6							
8.3.2. Танці планшетною лялькою														
8.4. Робота над етюдами				14		2,25	14,75							
Разом	60	4		22		3,75	30,75							
УСЬОГО	60	4		22		3,75	30,75							

4. Програма навчальної дисципліни

2 курс IV семестр

Тема 8. Вивідна лялька (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Основні поняття/ключові слова: вивідна лялька, лялька відкритого типу, паркетна лялька, тантамареска, планшетна лялька

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 8,

Додаткова: 9, 10, 12, 13

8.1. Поняття вивідної ляльки, її різновиди і типи походження

Лекція №1. Поняття ляльки відкритого типу. Її походження, витоки. Японська лялька Бунраку.

Лекція №2. Демонстрація відео матеріалів: перегляд вистав, уривків з концертних номерів і лялькових вистав провідних митців мистецтва театру ляльок світу з використанням вивідної ляльки, показ робіт студентів театральних шкіл Польщі, Німеччини, Словенії, Чехії, Болгарії, Італії тощо.

8.2. Основні принципи управління у роботі з вивідними ляльками (лекційна, практична та індивідуальна робота). Способи практичного виконання основних прийомів акторської техніки у роботі з паркетною лялькою. Створення тантамарески. Виконання тренажних вправ з паркетною лялькою. Етюдна робота.

Лекція №3. Особливості техніки ведення ляльок «відкритого» типу. Різновиди вивідної ляльки. Особливості роботи з паркетною лялькою. Створення ляльки тантамарески за допомогою поєднання людини і ляльки. Скафандрова лялька, її походження, призначення. Походження і принцип плакатної ляльки. Паперова лялька, її застосування тощо.

8.3. Техніка оволодіння планшетною лялькою (лекційна, практична та індивідуальна робота). Виконання тренажів та вправ: комплекс рухів головою, руками і тулубом, хода, стрибки, падіння тощо. Техніка роботи ляльки з реквізитом (перенесення, передача предмету, принципи тримання реквізиту). Актор і лялька єдиний персонаж, актор і лялька окремі персонажі тощо. Способи практичного виконання основних прийомів акторської техніки у створенні сценічного образу.

Лекція № 4. Планшетна лялька як лялька відкритого типу. Її походження, розповсюдження та популярність. Різновиди планшетної ляльки. Види конструкцій. Основний принцип будови планшетної ляльки. Її можливості. Принципи управління, рухові функції. Тренажна планшетна лялька, її порівняння з іншими конструкціями вивідної ляльки.

8.4. Робота над етюдами (практична та індивідуальна робота). Танці – рухи планшетною лялькою у пластично-ритмічному малюнку. Застосування вигадки, дії і фантазії для виправдання тексту вірша малої форми. Етюдна робота в межах вірша малої форми із застосуванням тексту. Внутрішній монолог ляльки і народження тексту.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Майстерність роботи з лялькою» - словесний (лекція, пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (вправи, практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
8.2. Основні принципи управління у	Техніка принципу управління паркетною лялькою №1 і №2. Танець з паркетною лялькою.	Демонстрація	10

роботі з вивідними ляльками	Створення тантамарески		
8.3. Техніка оволодіння планшетною лялькою	Опрацювання тренажних вправ. Танці планшетною лялькою	Практичний показ	10
8.4. Робота над етюдами	Створення етюду з планшетною лялькою на літературній основі	Практичний показ	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація навичок і фіксація зауважень викладача у роботі над матеріалом.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	4-7
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно. Практичну і теоретичну роботу не виконано.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав програму дисципліни та індивідуальний план роботи. Продemonстрував високий рівень виконавської майстерності, творчої самостійності та професійного мислення. Впевнено володіє технікою роботи з низовою/вивідною лялькою та різними системами театральних ляльок, органічно поєднує рух, пластику, голос, слово, музику й інші засоби сценічної виразності. Самостійно створює та реалізує художній образ, ефективно використовує темпоритм, атмосферу, внутрішній монолог, імпровізацію та трансформацію. Демонструє жанрову цілісність, сценічну виразність і здатність до творчого експерименту. Під час показу аргументовано обґрунтовує власні художні рішення, демонструє професійну рефлексію та здатність до самоаналізу.	90-100
Програму дисципліни виконано повністю. Здобувач демонструє достатній рівень виконавської майстерності, володіє технікою роботи з лялькою та основними засобами сценічної виразності. Практичні завдання виконано якісно, образ персонажа сформовано послідовно, однак окремі пластичні, мовні, темпоритмічні або сценічні рішення потребують удосконалення. Здатний застосовувати набуті навички під час роботи над виставою та етюдами.	82-89

Основні завдання дисципліни виконано. Здобувач володіє базовими професійними навичками роботи з театральною лялькою, демонструє достатній рівень сценічної дії, пластики та голосу. Виконує практичні завдання, проте допускає окремі неточності у техніці маніпулювання, характерності персонажа, темпоритмі, взаємодії з партнером або сценічному вирішенні. Творчі рішення реалізує з окремими труднощами	74-81
Програму дисципліни виконано частково. Здобувач має труднощі у володінні технікою роботи з лялькою, побудові сценічного образу, використанні голосу, пластики, темпоритму та інших засобів сценічної виразності. Недостатньо самостійно застосовує набуті навички, потребує постійного методичного керівництва. Практичні роботи та сценічні покази містять суттєві недоліки.	64-73
Виконано мінімальний обсяг програмних завдань. Здобувач демонструє початковий рівень виконавської майстерності, недостатньо володіє технікою маніпулювання театральною лялькою та засобами сценічної виразності. Виконання етюдів і сценічних завдань потребує значного доопрацювання, а реалізація творчих рішень можлива переважно за допомогою викладача..	60-63
Програму дисципліни не виконано або виконано не в повному обсязі. Практичні завдання не виконано або виконано на незадовільному рівні. Здобувач не продемонстрував необхідного рівня володіння технікою роботи з театральною лялькою, сценічною дією та засобами художньої виразності. Етюдні або виставні роботи не представлені чи не відповідають вимогам дисципліни.	0-59

8. Розподіл балів,

__2 курс_ / _IV_ семестр

За результатами поточного контролю та самостійна роботи							Сума балів
Т 8.2.1.	Т 8.2.2.	Т 8.2.3.	Т 8.2.4.	Т 8.3.1.	Т 8.3.2.	Т 8.4.	
6	6	6	6	6	6	24	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)

60 – 63	Е	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бендацці Джаннальберто. Світова історія анімації. Книга перша. Київ. 2020 р. 384 с.
2. Бучма О.Є. Сучасна планшетна лялька як трансформація старовинної ляльки бунраку: до проблеми професійно-творчого опанування / О. Є. Бучма // Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 25. С. 215-222.
3. Бучма О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. 2021. Вип. 39. С. 235-238
4. Виходцевський В. О. Технологія виготовлення театральної ляльки : навч. посібник. Київ-Львів: 2011. 160 с.
5. Єфремов С. Монолог із лялькою як спеціальний тренаж у вихованні лялькаря. Київ, 2011.
6. Мельник І. І. Моноакт у системі виховання актора театру ляльок, наукове видання. Методичні рекомендації. Київ: ТОВ «Видавництво «Сталь», 2019. 20 с.
7. Неупокоев Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності//Збірник наукових праць. Науковий вісник КНУТКиТ//К.: 2018. Вип. 23. 234 с.
8. Сільченко Т. І. Освоєння театральної ляльки відкритого типу» : метод. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 114 с. фото.

Додаткова:

9. Бучма О. Є. Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури: дис... канд. Мистецтвознавства: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, НАКККиМ, 2015. 191 с.
10. Инюточкин А. А. Основы игры актёра с куклой [программа] / А. А. Инюточкин, С. Я. Фесенко. Київ: МКУ, Н-МКУЗ, 1983. 16 с Музеї світу. [EP]. URL: <http://muzei-mira.com/>
11. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. 1 та 2. Щоденник учня. Київ: Мистецтво, 1953 р. 344 с. <http://um.co.ua/1/1-1/1-103732.html>
12. Invitation to BUNRAKU. History of Bunraku. URL: <http://www2.ntj.jac.go.jp/unesco/bunraku/en/doll/index.html>
13. Miuki Mikado. Виртуальна Японія. URL: <http://miuki.info/2011/02/yaponskij-tradicionnyj-kukolnyj-teatr-bunraku/>
14. Tillis S. (1992). Toward an aesthetics of the puppet : puppetry as a theatrical art. New York, NY : Greenwood Press, 181 p.